

ни, Вазовъ си остава незамѣнимъ и благодаренъ чинителъ на нашия духовенъ животъ. Поколѣнията сж живѣли и ще живѣятъ подъ знака на неговата поетическа мисль, необикновено образна, жива, многостранна и наситена съ висши и вѣчни ценности. Вазовъ заема срѣдищно мѣсто въ цѣлокупния ни културенъ животъ. Неговото обаяние се простира върху всички, защото той не познава едностранчивостта и ограничеността. Той говори на всички съ езика на вѣчността.

Нашето основно и срѣдно образование е немислимо безъ Вазова. Първитѣ уроци по родната речъ, първитѣ пристѣпи къмъ нашата нация сж невъзможни безъ него. Който иска да види какво представлява бълг. езикъ въ формално, словно и музикално отношение, трѣбва да се докосне до звънката и крилата речъ на поета. Който иска да проникне въ храма на българската литература, трѣбва непременно да се запознае съ Вазова, чието творчество по обемъ и качество само е цѣла една литература. Никой другъ нашъ писателъ не е толкова щедъръ и неуморимъ сътрудникъ на учителя като Вазова: неговитѣ творби сж образци за всичко. Той захранва младежта още отъ ранната ѣ възраст съ найчисти и свѣтли чувства, като я увлича съ своята крѣшна и сочна речъ, която едновременно вълнува и издига духа.

И предъ тоя буенъ и омаенъ словесенъ потокъ предъ духовния погледъ на българина изпъква Родината съ нейната сждба презъ вѣковетѣ и съ всичко онова, което я прави така скъпа и света.

Творчеството на Вазова е неизчерпаемъ източникъ на народностно самопознание и утвърдяване. То внушава на поколѣнията любовъ къмъ родната земя и нейнитѣ ценности. И въ стиховетѣ и въ прозата на поета ние долавяме пълнокрѣвния животъ на народа: ту сладостта и силата на родното слово, ту неземната прелестъ и светостъ на Родината, ту непостижимата хубостъ и величие на родната природа, ту примамливитѣ видения на славното минало, ту трогателно-величавитѣ борби за освобождение и обединение, ту простота на народния битъ, ту ведрата радостъ отъ труда, ту възторжената проповѣдь на доброто, правдата и свободата.

Душата на поета е открита за положителното, възвишеното и човѣчното, който той непрестанно величае. Рѣдко-рѣдко, и то слу-

чайно, музата му бива смутена отъ тѣжни размисли. Той се опиянява отъ дивната хубостъ на природата, разкрива най-драматичнитѣ и поучителни моменти отъ далечното минало, възпѣва подвизитѣ на голѣми и малки въ борбата имъ за по-добри дни на народа, благоговѣе предъ физическия трудъ на селянина, вдъхновява се отъ идеализма.

Творчеството му остава стожеръ, около който се кове българскиятъ духъ. Че навсѣкжде той дири да подчертае една основна мисль: Родината надъ всичко! Когато възкресява миналото, той осмисля тази идея въ художествени образи и я налага и въ своитѣ чудни балади „Легенди при Царевецъ“, романи и драми: „Светославъ Тертеръ“, „Къмъ пропасть“, „Бориславъ“ и въ безсмъртната си „Епопея на забравенитѣ“. Когато възпѣва подвизитѣ на възстаника или войника, той внушава все тази идея за подчиняване личнитѣ стремѣжи подъ висшитѣ изисквания на Родината.

Затова и Вазовъ оставя такива дълбоки незаличими следи подиръ себе си. Като истински наставникъ, който милѣе за правилното духовно и нравствено развитие на своитѣ питомци, Вазовъ, най-голѣмиятъ духовенъ вождъ на поколѣнията, ги призовава къмъ здраво и всеотдайно родолюбие, къмъ преклонение предъ подвига, къмъ любовъ и зачитане на труда, къмъ вѣра въ народното бждеще, къмъ непостижими нравствени начала.

Отъ десетилѣтия насамъ Иванъ Вазовъ затвърдява българина въ неговото съзнание и чувство, закрепва въ душата му най-възвишенитѣ пориви, възпитава го въ народенъ и граждански духъ.

И колкото повече се отдалечаваме отъ неговата смъртъ, толкова повече той расте и се налага на българската душа. Защото въ неговата поезия е въплотено всичко онова, което народътъ е преживѣлъ и придобилъ въ вѣковетѣ.

Вазовъ—това е българското самосъзнание.

Той е школа за националностъ, за поезия, за български езикъ. Неговото творчество е непостижимъ възпитателно-образователенъ материалъ.

Вазовъ е въплотение на българската народностъ, която се проявява най-ярко въ езика му — ясенъ, лекъ опредѣленъ, преситенъ отъ образностъ и музикалностъ.

Всззовъ е проникателенъ изобразителъ на българския духъ зъ всичкитѣ му прояви, на българската народна психология, изразени